

O K T A T Á S I E S Z K Ö Z Ö K

GYURÓ ISTVÁNNÉ:

AZ AUDIO-VIZUÁLIS ESZKÖZÖK ALKALMAZÁSÁRÓL

A külföldi példák nyomán hazánkban is kezdenek polgárjogot nyerni az audio-vizuális eszközök egyszerűbb fajtái a nyelvoktatásban is. A mágneses táblák, vetítők, magnetofonok mellett számos oktatási intézményben felszereltek már nyelvi laboratóriumot is. Ha azonban őszinték akarunk lenni, el kell ismernünk, hogy ezeknek a felszereléseknek az alkalmazása még meglehetősen kísérleti stádiumban van hazánkban, és a nyelvoktatásban mutatkozó eredményei sem kielégítőek. Nagyon sok tanár idegenkedik még a használatuktól, és nem biztos, hogy csupán szakmai konzervativizmus ennek az oka, sokkal inkább az alapos képzés hiánya. Sokaknak sem kedvük, sem idejük nincs arra, hogy az esetleg jól bevált módszerek helyett kísérleteket folytassanak velük.

Az oktatástechnikai eszközök optimális kihasználásánál a berendezések megléte mellett elengedhetetlenül szükségesek a személyi feltételek, az ezen a területen is jól képzett oktatók, akik okosan tudnak élni a tárgyak nyújtotta lehetőségekkel.

Magyarországon főleg az "Audio-Vizuális Technikai és Módszertani Közlemények" foglalkozik ezzel a problematikával, de az ott közölt cikkek, amelyek rendszerint egy-egy részprobléma elméleti kérdéseit tárgyalják, nem tudják pótolni a színtematikus gyakorlati képzést. A folyóiraton belül is több cikk és tanulmány foglalkozik az utóbbi években a gyakorlati képzés szükségességével.

Anélkül, hogy saját munkánk nehézségeit túlméretezném, meg kell jegyezni, hogy a NEI-ben tanító nyelvtanárok nehezebb helyzetben vannak, ha alkalmazni akarják az audio-vizuális oktatási eszközöket, mint a Magyarországon idegen nyelveket tani-

tó kollégák. Tudniillik amíg az utóbbiakat átsegíti a kezdeti alkalmazási nehézségeken az a tény, hogy lehetőségük van külföldről készen kapott, a tanított nyelvnek többé-kevésbé jól megfelelő anyaggal dolgozniuk, addig nekünk még ilyen nemigen áll rendelkezésünkre. Például a jelenleg meglévő anyagok nagy részét idegen területekről kölcsönöztük, ezért sokszor nem kapcsolódnak szervesen az oktatott anyaghoz. Ennek ellenére élnünk kell velük, míg jobbak nem állnak rendelkezésünkre, mert némiképpen színesítik a tananyagot. Jól használható audio-vizuális anyag készítése csak az Intézet oktatóitól várható, de úgy hiszem, nagyobb felmérés nélkül is megállapítható, hogy az ismeretek még hiányoznak ehhez.

A Programmed Learning and Educational Technology c. angol folyóirat 1973. januári számában közölt cikkek nagy része az oktatástechnikai eszközök gyakorlati alkalmazásaihoz kapcsolódik. A következőkben szeretnék néhányat röviden ismertetni közülük. /A folyóirat megtalálható intézetünk könyvtárában is./

Közismert tény, hogy Amerika és Anglia oktatási intézményei vannak legjobban felszerelve audio-vizuális segédeszközökkel, ott a legelterjedtebb ezeknek az eszközöknek a használata. Ennek ellenére erős a hiányérzetük ezeknek az eszközöknek a használatával kapcsolatban. A cikkek alapgondolata - amelyet állandóan hangsúlyoznak - az, hogy csak az a tanár képes sikeresen használni ezeket az eszközöket, aki szakszerű képzést kapott ezen a téren is.

Központi szervezetünk, az APLET /Association for Programmed Learning and Educational Technology/ eddig is foglalkozott rendszeres továbbképzések szervezésével, tanácsadási központok felállításával. A szakszerű képzés szükségességének a felismerése vezette őket néhány évvel ezelőtt az oktatástechnikai eszközök alkalmazásának gyakorlati oktatásához a tanárképző főiskolák or.

I.A. Gübert a kezdeményezést országos szinten összefogó és irányító szervezetnek, az Oktatástechnikai Nemzeti Tanács-

nak /National Council for Educational Technology/ a munkájáról ír. Ennek a szervezetnek az a feladata, hogy minden anyagi és szellemi támogatást megadjon a helyi iskoláknak.

John Clarke egy ilyen főiskolán /Dundee College of Education/ folyó munkának a részletes leírását adja. Jól képzett szakemberek népes csoportjának vezetésével két évig dolgoztak az előkészítő munkálatokon. Az érdekesség kedvéért meg lehet említeni, hogy a főiskolán már eddig is dolgozó technikusokon kívül kisfilmrendezőt, fotográfust, rajzoló szerződtettek, a munkához, ezenkívül két hallgatót időközben televíziós- ill. hangtechnikussá képeztek ki. Ez a kis csoport foglalkozott az elméleti csoport munkájának a kivitelezésével. Kísérletképpen a harmadéves hallgatókkal kezdték a képzést, amely egy évig tart, és három szakaszra oszlik. Az első félévben heti egy órában körvonalazzák a tananyag felépítésének alapelveit. A második félévet gyakorlatra szánják. Először megismerkednek a gyakorlóiskola tanulóival és vezető tanáraival, közös megbeszélés alapján kiválasztják a feldolgozásra kerülő tananyagot. A következő hét hetet az anyag feldolgozásának szentelik, amelyet az utolsó három hétben fognak átadni. Az anyag elkészítése természetesen az oktatók szakmai és módszertani támogatásával történik.

M.E. Hughes, a Loughborough-i Technológiai Egyetemen folyó kísérletről ír. Ott négy éves képzés alatt ismerkednek meg a hallgatók az oktatástechnikai eszközök használatával, tehát meglehetősen hosszú idő alatt sajátítják el ezeket az ismereteket. /Ezt természetesen indokolja az egyetem profilja is/. Minden diáknak alkalma van arra, hogy relative elég hosszú ideig dolgozzon 1-1 eszközzel, sőt megtanulják az anyagok készítésének a módját, maguk is készítenek anyagokat.

John Leedham, a Loughborough-i Pedagógiai Főiskola tanára arról ír, hogyan jutottak el a programozott oktatáson keresztül az audio-vizuális oktatásig. A képmagnó alkalmazása segített a kettő összekapcsolásában. Megalakult az Oktatástechnikai Központ, amely anyagilag és szakmailag támogatta a taneszközöket az

az oktatásban. Ez a központ fogta össze a kezdeményezéseket, és a helyi területi vezetőséggel kapcsolatot teremtve biztosította, hogy a közép- és általános iskolákban beszerezzék azokat a felszereléseket, amelyeket az intézetben kikísérleteznek.

A cikkek rövid kivonatát csupán tájékoztató céllal ismerttettem, nem pedig azonnal követendő példaként, hiszen naivitás lenne elvárni azt, hogy már a közeljövőben hazánkban is ilyen mélységben és szélességben megoldódik az előkészítés problémája. Azt hiszem, hogy az alapkoncepcióban mindenesetre egyetérthetünk tapasztaltabb kollegáinkkal.